

มะเกี๋ยง (*Syzygium nervosum* A. Cunn. ex DC.)
พันธุ์อาร์เอสพีจี-เอ็มเค-001 (RSPG-MK-001)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
ที่อยู่ สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต กรุงเทพฯ 10303
โทรศัพท์ 02-282-1850, 02-282-0665

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

มะเกี๋ยง เป็นไม้ต้นที่พบในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ในวงศ์ Myrtaceae มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Syzygium nervosum* A. Cunn. ex DC. มะเกี๋ยงสายพันธุ์ RSPG-MK-001 เป็นสายพันธุ์ ที่ได้จากการสำรวจ ศึกษา คัดเลือก โดยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จากจำนวน 500 สายต้นทั่วประเทศไทย

- ปี พ.ศ. 2537 สำรวจ ศึกษา บันทึกข้อมูลระบบนิเวศวิทยา ลักษณะสัณฐานวิทยา (Morphology) และจัดทำบัญชีต้นลำดับที่ 42 ที่หมู่บ้านสถานี ตำบลทาปลาตูก อำเภอมะทิง จังหวัดลำพูน
- ปี พ.ศ. 2539 ติดตามการออกดอก ติดผลและเก็บบันทึกข้อมูลสัณฐานวิทยา ต้น ใบ ดอก ผล และเมล็ด
- ปี พ.ศ. 2540 ขยายต้นพันธุกรรมโดยวิธีการตอนกิ่ง
- ปี พ.ศ. 2542 นำต้นพันธุกรรมที่เกิดจากการตอนกิ่ง ลงปลูกรวบรวมไว้ที่แปลงปลูกรวบรวม พันธุกรรมพืชมะเกี๋ยง โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (สถาบันเทคโนโลยีเกษตร ลำปาง)
- ปี พ.ศ. 2553-2559 ติดตามการออกดอก ติดผลและเก็บบันทึกข้อมูลสัณฐานวิทยา ต้น ใบ ดอก ผลและเมล็ด องค์กรประกอบทางเคมี รวมทั้งคุณค่าทางโภชนาการ และ คัดเลือกจากจำนวนสายต้นที่ปลูกรวบรวมไว้ทั้งหมด

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย มะเกี๋ยง ชื่อวิทยาศาสตร์ *Syzygium nervosum* A. Cunn. ex DC.
วงศ์ Myrtaceae ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ไม้ผล
ราก ไม่มีระบบรากแก้ว เนื่องจากเป็นต้นที่เกิดจากการขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศโดยวิธีการตอนกิ่ง

- ต้น** ไม้ต้น ประเภทผลัดใบ ผิวเปลือกต้นไม่เรียบ มีสีน้ำตาลเทา สูง 16 เมตร ทรงพุ่มต้นโปร่ง แตกกิ่งก้านสาขาออกทางด้านข้าง ขนาดทรงพุ่มต้นแนวทิศเหนือ-ใต้ 8.85 เมตร แนวทิศตะวันออก-ตก 8.70 เมตร ลำต้นแยกออก 2 ลำต้นย่อยที่ระดับความสูง 0.63 เมตรเหนือพื้นดิน ขนาดเส้นรอบวงต้นที่ระดับความสูง 1.30 เมตรเหนือพื้นดิน ต้นที่ 1 = 66 เซนติเมตร ต้นที่ 2 = 66.40 เซนติเมตร
- ใบ** ใบเดี่ยว ออกเป็นคู่ตรงกันข้าม (opposite) ใบอ่อนรูปใบหอก (lanceolate) สีเขียวอ่อน ก้านใบสีแดงเข้ม (60-A) ใบแก่รูปใบหอก (lanceolate) ความกว้างของใบเฉลี่ย 8.54 เซนติเมตร ความยาวใบเฉลี่ย 19.46 เซนติเมตร โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ หนาและแข็ง สีเขียวเข้ม (137-A) ก้านใบสีน้ำตาลอมเขียว ยาวเฉลี่ย 2.73 เซนติเมตร
- ดอก/ช่อดอก** ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง (panicle) ออกเป็นช่อตามกิ่งบนต้น ดอกสมบูรณ์เพศ ช่อดอกมีขนาดใหญ่ กว้าง 3.83 - 7.35 เซนติเมตร ยาว 4.12 - 7.58 เซนติเมตร จำนวนดอกย่อยเฉลี่ย 61 ดอกต่อช่อ ดอกตูมทรงไข่กลับ ดอกบานรูปกรวยสั้น สีเหลืองนวล (6-A) กว้าง 5.11 มิลลิเมตร ยาว 5.78 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้มากกว่า 100 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน
- ผล** ผลสดมีเนื้อหนึ่งถึงหลายเมล็ด (berry) รูปขอบขนาน (oblong) ผิวเปลือกผลบาง เมื่อสุกแก่เต็มที่มีสีน้ำตาลแดงถึงสีดำเข้ม ความยาวผล 12.37 - 22.55 มิลลิเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางผล 9.47 - 17.29 มิลลิเมตร ความหนาเนื้อผลเฉลี่ย 4.12 มิลลิเมตร น้ำหนักผลเฉลี่ย 0.65 - 3.18 กรัม
- เมล็ด** หนึ่งผลมี 1 เมล็ด ความยาวเมล็ด 7.18 - 12.88 มิลลิเมตร มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 6.12 - 9.34 มิลลิเมตร น้ำหนักเมล็ด 0.41 - 0.80 กรัม
- ลักษณะอื่น ๆ** 1. ข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการ

องค์ประกอบ On dry basis		หมายเลขปฏิบัติการ	
		L.54/08286.2	L.56./07298.4
ความชื้น	ร้อยละ	86.10	88.50
โปรตีน (NX6.25)	ร้อยละ	1.03	0.58
ไขมัน	ร้อยละ	0.13	0.18
กาก	ร้อยละ	4.66	2.97
เถ้า	ร้อยละ	0.57	0.11
คาร์โบไฮเดรต (โดยการคำนวณ)	ร้อยละ	7.51	7.66
ค่าพลังงานความร้อน	กิโลแคลอรี/100 กรัม	35.30	34.60
น้ำตาลทั้งหมด (คิดเป็นน้ำตาลอินเวิร์ต)			

ฟรักโทส	ร้อยละ	1.33	0.84
กลูโคส	ร้อยละ	1.03	0.59
ซูโครส	ร้อยละ	-	-
ปริมาณแร่ธาตุและโลหะหนัก			
แคลเซียม	มิลลิกรัม / 100 กรัม	42.70	43.50
แมกนีเซียม	มิลลิกรัม / 100 กรัม	11.50	11.40
โซเดียม	มิลลิกรัม / 100 กรัม	2.09	5.70
โพแทสเซียม	มิลลิกรัม / 100 กรัม	206.20	150.00
ฟอสฟอรัส	มิลลิกรัม / 100 กรัม	17.50	11.60
เหล็ก	มิลลิกรัม / 100 กรัม	0.35	0.35
สังกะสี	มิลลิกรัม / 100 กรัม	0.23	0.12
ตะกั่ว	มิลลิกรัม / กิโลกรัม	ไม่พบ	ไม่พบ
ปรอท	มิลลิกรัม / กิโลกรัม	ไม่พบ	ไม่พบ
ปริมาณวิตามิน			
วิตามินบี1	ไมโครกรัม / 100 กรัม	16.70	33.10
วิตามินบี2	ไมโครกรัม / 100 กรัม	108.00	72.20
วิตามินซี	มิลลิกรัม / กิโลกรัม	ไม่พบ	ไม่พบ
วิตามินอี	มิลลิกรัม / กิโลกรัม	0.15	0.99
ซี (เบตา-คาโรทีน)	หน่วยสากล / 100 กรัม	325.50	362.70

(ที่มาของข้อมูล : กรมวิทยาศาสตร์บริการ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ วิธีทดสอบ In-house method based on AOAC (2005) 977.15 and 999.11 และ In-house method based on AOAC (2010) 920.151,920.152,922.06,923.03,953.17,967.21,970.65,977.20 and 985.3)

- เริ่มแทงตาดอกช่วงปลายเดือนมกราคม และดอกบานช่วงเดือนเมษายน
- ผลสุกช่วงเดือนสิงหาคม
- ปริมาณของแข็งที่ละลายได้เฉลี่ย 7.73 องศาบริกซ์ สัดส่วนเนื้อผลโดยน้ำหนักสดเฉลี่ย 80.68 เปอร์เซ็นต์
- สัดส่วนเมล็ดโดยน้ำหนักสดเท่ากับ 12.46 - 25.97 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น

เป็นมะเงี้ยวสายพันธุ์หนักที่ทนแล้ง ผลใหญ่และมีขนาดผลที่สม่ำเสมอ เมื่อสุกแก่เต็มที่สีน้ำตาลแดงถึงสีดำเข้ม เนื้อผลหนาและล่อน ถึงแม้จะประสบกับสภาพภูมิอากาศที่แห้งแล้ง ก็ยังให้คุณภาพและผลผลิตอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับสายพันธุ์อื่น ๆ ที่ปลูกบริเวณพื้นที่และในช่วงเวลาปลูกเดียวกัน คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี เห็นสมควรใน การขอรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตาม พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 พ.ศ. 2547

มะเกี๋ยงพันธุ์อาร์เอสพีจี-เอ็มเค-001 (RSPG-MK-001)